

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ЛЕКА ПРОМИШЛЕНОСТ „РАЙНА КНЯГИНЯ“
гр. Хасково, ул. „Добруджа“ № 79, тел. 038 / 62 24 72, e-mail: info-2601035@edu.mon.bg

Утвърждавам:

Директор: Траяна Николова

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

УЧЕБНА 2025 / 2026 ГОДИНА

ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за намаляване дела на ранно напускане на Професионална гимназия по лека промишленост „Райна Княгиня“ град Хасково е разработена в съответствие с рамкови европейски и национални документи, с Решение №373 на Министерски съвет от 05.07 2017 година, относно „Създаване на Механизъм за съвместна работа с институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст“ и е съобразена с целите в сферата на средното образование.

Програмата конкретизира ключови мерки в политиката за превенция, интервенция и компенсиране на отпадането и на преждевременното напускане на училище.

Програмата конкретизира конкретните мерки и участието на училището според „Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.“

Програмата е съобразена и с целите на Програмата, разработена от РУО – Хасково и определените приоритети на областно ниво.

Програмата е разработена на основата на проекта на Министерството на образованието и науката на двугодишен План за изпълнение на стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система.

Програмата представлява:

- SWOT анализ – определяне на рисковите групи ученици, застрашени от отпадане в на Професионална гимназия по лека промишленост „Райна Княгиня“ град Хасково и прилагане на мерки, свързани с превенцията, работещи по отношение на справянето с риска от отпадане от училище.

- Дефиниране на дейности, насочени към идентифицираните рискови групи ученици, предлагащи промяна в нагласите с цел повишаване на мотивацията на учениците за учене, чрез предлагане на качествено образование – използване на интерактивни методи на преподаване, повишаване на квалификацията на учителите, превръщането на училището в желана територия – подобряване на материално-техническата база, включване на учениците в извънкласни форми, проекти, приоритети, дефинирани в Стратегията за развитие на училището, Годишен план на училището и План за квалификация на педагогическите кадри.
- Обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни в едно със засилена информационна дейност за популяризиране на ползите от образованието.
- Усъвършенстване на системата за събиране на постоянна и надеждна информация за движението на децата и учениците.

АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УЧИЛИЩЕТО

Професионална гимназия по лека промишленост „Райна Княгиня“ град Хасково е гимназия с дългогодишна история и традиции в обучението на ученици. В гимназията се обучават ученици от различни етноси – българи , турци, роми, българомохамедани, разпределени в 11 паралелки дневна форма на обучение. Училището разполага с отлична материално-техническа база, квалифицирани кадри, доказали своя професионализъм през годините. Професионална гимназия по лека промишленост „Райна Княгиня“ се е наложила в образователното поле и чрез многобройните си участия в национални програми и проекти.

ОСНОВНИ ПРИЧИНИ ЗА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ:

- **ИКОНОМИЧЕСКИ ПРИЧИНИ** – безработицата, ниските доходи, понижен жизнен стандарт и бедността поставят много от децата и учениците в условия, водещи до риск от отпадане от училище. В резултат на финансовите и икономическите затруднения много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до нарушаване на участието им в учебния процес.
- **СОЦИАЛНИ ПРИЧИНИ** – родителската незаинтересованост, противоречия в семейството и околната среда, конфликти, напрежение и кризи в семейството, негативно въздействие на домашната среда върху учениците, функционална неграмотност или ниско образование на родителите, непълни семейства , деца и ученици в риск от извършване на противообществени прояви, ученици с поведение, което е трудно или е в конфликт със закона, домашно насилие, незачитане на правото на избор на децата , налагането на строги наказания са едни от най-често срещаните причини, водещи до преждевременно напускане на училище.
- **ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРИЧИНИ** – Тези причини обхващат голям кръг проблеми- трудности в усвояването на учебното съдържание. Образователните причини са свързани със създадените навици за учене, негативни нагласи на участниците в образователния процес и липсата на мотивация , а също така и качеството на учебниците. Големият брой отсъствия, липсата на достатъчно ефективна система за контрол върху начина на воденето и отчитането им.
- **ЕТНОКУЛТУРНИ ПРИЧИНИ** – Етнокултурното многообразие в съвременната българска образователна система се изразява в специфични етнически, религиозни и езикови измерения. Силно действащите вътрешно-групови норми и натискът по етнокултурните традиции сред уязвими етнически общности и групи, предопределят специфичните причини за преждевременно напускане на училище – отсъствие на познавателна мотивация, ниска степен на готовност за училище, липса на мотивация на родителите за получаване на образование от децата им, сключването на ранни бракове и други.

- **ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПРИЧИНИ** – недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система.
- **ПРИЧИНИ СВЪРЗАНИ СЪС ЗДРАВНИЯ СТАТУС** – В контекстът на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специфични образователни потребности в общообразователните училища. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

За преодоляване на възникнали проблеми, гимназията осъществява гъвкава и ефективна политика с цел разгръщане на личния потенциал на всяко дете съобразно неговите нужди, потребности и интереси. Предвидени са дейности за разнообразяване и подобряване на методите, похватите и средствата за работа – традиционни и иновативни, като обогатяване на инструментариума за работа с учениците, стимулиране и оценка на напредъка на ученика в учебно-възпитателния процес, участие на ученици и техните родители от различни етноси в училищни и извънучилищни дейности.

През изминалите години се наблюдава увеличаване процента на учениците, заминали за чужбина, поради социални причини – заминаване на цялото семейство поради безработица и ниски доходи. Между България и страните, към които е насочен основният емигрантски поток, липсва механизъм за обмен на данни и проследяване, каква част от учениците продължават обучението си в чужбина.

Най-голяма в процентно отношение е групата на учениците, прекъснали обучението си поради семейни причини. Тези причини обхващат широк кръг от проблеми – родителска незаинтересованост, противоречия и конфликти в семейството, отрицателно взаимодействие на семейната среда, ниско образование на родителите, бедност, етнокултурни традиции, ниска мотивация за учене. В това отношение ПГЛП“Райна Княгиня“ прилага различни мерки – системни разговори с родителите и учениците, организиране на извънкласни и извънучилищни дейности по програми и проекти, провеждане на ефективни консултации по различните учебни предмети, организиране на училищни тържества и приобщаване на учениците към училищната общност, провеждане на консултации с педагогическия съветник, картотекиране на проблемни ученици, дейности по кариерно ориентиране, работа на членовете на Обществения съвет с институциите.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Включване на училището в Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на ученици в задължителна училищна възраст.
2. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждеременно напускане на ученици от идентифицираните рискови групи в гимназията.

ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Мерки за реализиране на политиките	Отговорник	Срок на изпълнение	Индикатори
Мерки за обхващане и задържане в образователната система на ученици в задължителна училищна възраст			
1. Включване на училището в Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на ученици в задължителна училищна възраст.			

1.1. Възлагане включването на педагогически специалисти в „екипите за обхват“ и осигуряване на участието на включените лица	Директор	септември 2025 г. - юли 2026 г.	Брой специалисти Брой участия в екипи
1.2. Съдействие – технически, административно и организационно на екипа за обхват, чийто район на обхват попада училището	Директор	септември 2025 г. – юни 2026г.	Брой оказани съдействия
1.3 Изготвяне на предложения до Дирекция „Социално подпомагане“ при установена нужда за предоставяне на помощ в натура на ученик, като се предлага вида на помощта съобразно идентифицираните потребности на ученика	Зам-директор, Участници в екипа, пед. съветник	септември 2025 г. – юни 2026 г.	Брой изготвени предложения
1.4 Ежемесечно до 15-то число информиране на кмета на общината за предходния месец за неосигурено задължително присъствие на учениците за повече от 5 учебни часа, по неуважителни причини с цел налагане на наказание на родителите по реда на чл. 347 от ЗПУО	Директор Класни ръководители, пед. съветник	септември 2025 г. – юни 2026 г. до 15-то число на всеки месец	Брой информации
1.5 Организация на изпълнението на дейностите от Механизма на ниво училище	Директор	септември 2025 г. – юни 2026 г.	Брой дейности
1.6 Предоставяне необходимата информация на Началника на РУО за функционирането на Механизма	Директор Член екип	септември 2025 г. – юни 2026 г.	Брой информации
1.7 Въвеждане в информационната система за предучилищно и училищно образование информация за записаните в училище ученици	Зам-директор, пед. съветник	септември 2025 г. – юни 2026 г.	Брой записани ученици
Мерки за превенция на преждевременното напускане на училище то			
1. Осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление			
1.1 Разработване и изпълнение на политики в училището			
1.1.1. Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците / ежемесечни справки, писма/	Директор Зам-директор	септември 2025 г. – юни 2026 г.	Брой отсъствия Брой преместени/напуснали ученици
1.1.2 Планиране и осъществяване контрол за редовното вписване на отсъствията и подаване на данните за движението на учениците	Директор Зам-директор	септември 2025 г. – юни 2026 г.	Брой извършени проверки
1.1.3 Планиране и осъществяване на контрола върху спазването на задълженията на класните ръководители и оценяване на рисковите фактори за отпадане на учениците – ученици с лоша дисциплина, слаб успех, отсъствия,	Директор Зам-директор, пед. съветник	септември 2025 г. – юни 2026 г.	Брой извършени проверки Брой и проверени лица

набелязани мерки от класните ръководители			
1.1.4 Изготвяне на регистър на учениците, застрашени от отпадане и мерки за работа с тях	Педагогически съветник	30. 11. 2025 г.	Изготвен регистър Изготвени индивидуални карти
1.1.5 Работа по национални програми и проекти като мярка за осигуряване на качествено образование и превенция на отпадащите ученици	Директор Кл. р-ли, пед. съветник	септември 2025 г. – юни 2026 г.	Брой програми/проекти
1.1.6 Организиране на извънкласни и извънучилищни дейности – групи по интереси , екскурзии	Ръководители групи	октомври 2025 г. – юни 2026 г.	Брой групи / Обхванати ученици
1.1.7 Популяризиране на професионалното образование с цел повишаване на атрактивността му	Учители по специални предмети	октомври 2025 г. – юни 2026 г.	Брой обхванати ученици
2. Повишаване на качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всеки ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище			
2.1 Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище	Директор	ноември 2025 г.	Брой обучени специалисти
2.2 Повишаване на атрактивността на преподавания материал чрез електронни уроци, интерактивни методи, визуализация и практическа насоченост	Учители	септември 2025 г. – юни 2026 г.	Брой извършени проверки Брой открити уроци
2.3 Осигуряване на ефективна комуникация за навременна идентификация и разрешаване на възникнали проблеми. Назначаване на помощник на учителя при идентифицирана необходимост	Кл. р-ли, Педагогически съветник	септември 2025 г.– юни 2026 г.	Брой проблемни ситуации Брой уведомления Брой помощници
2.4 Анализ на резултатите от обучението по отделните специалности и учебни предмети	ЗД	юли 2026 г.	Резултати от анализи
2.5 Анализ на движението на учениците и причини за напускането им	Пед. съветник	юли 2026 г.	Брой напуснали ученици Резултати от анализ
Политики за интервенция на преждевременното напускане на училище			
Повишаване участието и ангажираността на родителите и обществеността			
1.1 Включване на родителската общност, повишаване на активността ѝ и сътрудничество с училищното ръководство	Директор	октомври 2025 г. - юни 2026 г.	Брой инициативи
1.2 Разчупване на стереотипа на провеждане на родителски срещи чрез презентации и други	Директор Класни ръководители	октомври 2025 г. февруари 2026 г. май 2026 г.	Брой срещи

1.3 Сътрудничество с различни организации – Социално подпомагане, Закрила на детето ДПС и др.	Директор Класни ръководители Педагогически съветник	септември 2025 г. - юни 2026 г.	Брой подадени информации
1.4 Кариерно ориентиране и консултиране в различни възрастови категории за мотивиране за продължаване на образованието и придобиване на квалификация	Педагогически съветник Учители-специалисти Външни консултанти	септември 2025 г. - юни 2026 г.	Брой срещи
2 Утвърждаване на индивидуално и групово наставничество			
2.1 Планиране на дейности в плана на класните ръководители, насочени към идентифициране на ученици в риск и индивидуалното им консултиране	Класни ръководители	30. 09. 2025 г.	Брой планирани дейности
2.2. Инициативи за подпомагане на ученици в риск от агресия	Класни ръководители Педагогически съветник	септември 2025 г. - юни 2026 г.	Брой инициативи
4 Политики за компенсиране на ефекта преждевременно напускане на училище			
1. Отчет на дейностите и мерките по програмата	Директор	февруари 2026 г. юли 2026 г.	Брой отчети

Изготвил:

Педагогически съветник:.....

Гергана Иванова